

REPRESENTANTES DOS PAÍSES LUSÓFONOS MARCAN LIÑAS DE TRABALLO

Lorena Martínez *

Primeiro Congreso de
Educación Ambiental
dos Países Lusófonos e Galicia
24-27 setembro 2007 Santiago de Compostela

O principal logro do Congreso foi establecer as bases para un traballo futuro entre os educadores ambientais de Angola, Cabo Verde, Guinea Bissau, Mozambique, San Tomé e Príncipe, Timor Leste, Brasil, Portugal e Galiza. Carlos Vales Vázquez, presidente do Comité Organizador e

Director do CEIDA recalcou na clausura do evento que "este encontro contribuíu a facer un camiño común de actuación na Educación Ambiental na liña dos países lusófonos para que sexa un exemplo para o resto das comunidades das nacións do mundo". Así, por primeira vez, o continente africano tivo unha representación importante neste tipo de eventos, dándolle cabida a países cunha afinidade lingüística e cultural similar á de Brasil, Portugal e Galiza.

CONTIDOS

Unha das partes principais do programa foi a análise do estado da Educación Ambiental (EA) nos países participantes, onde os representantes tiveron a oportunidade de expoñer os logros e os problemas cos que viven día a día. Aquí plasmáronse as diferencias económicas, políticas e sociais dos países participantes. Joaquina Brás Caetano (Angola) asegurou que o seu

A Facultade de Filoloxía da Universidade de Santiago de Compostela foi o punto de encontro do 24 ao 27 de setembro para máis de 400 educadores ambientais, intelectuais e representantes do Estado español e de todos os países de lingua portuguesa con motivo da celebración do I Congreso Internacional de Educación Ambiental dos Países Lusófonos e Galicia. O congreso foi organizado polo CEIDA (Centro de Extensión Universitaria e Divulgación Ambiental de Galiza), coa colaboración da Universidade da Coruña e a de Santiago de Compostela. A Consellería de Medio Ambiente e Desenvolvemento Sostíbel da Xunta de Galiza e a Axencia Española de Cooperación foron os principais promotores do evento.

país saiu recentemente dunha guerra polo que precisa material informativo sobre a Educación Ambiental e de persoas que coñezan ese material para explicalo. Nesta mesma liña falou Carlos Lopes Ximenes (Timor Leste), quen recoñeceu que a baixa taxa de escolarización do seu país dificulta a concienciación social.

Os representantes de Cabo Verde, Guinea Bissau e San Tomé e Príncipe expuxeron os riscos que sofren os seus países ante as grandes cadeas hoteleiras por seren puntos clave para o desenvolvemento turístico.

"Por primeira vez, o continente africano tivo unha representación importante neste tipo de eventos"

GRUPOS DE TRABALLO

Os principais desafíos ambientais da actualidade foron debatidos en grupos de traballo que se dividiron en dez áreas: a EA e a Cooperación, a EA e o Cambio Climático, a EA e a Conservación da Biodiversidade, Redes e Asociacións de EA, a EA e o Ecofeminismo, a EA e o Turismo, a EA nas Axendas 21, a EA no Sistema Educativo, a EA e a Universidade e a EA Non Formal. Antes do remate do encontro, os coordinadores dos grupos de traballo (puntos focais) expuxeron as con-

clusións que acadaron nos catro días de traballo, onde fixeron unha análise do realizado en cada área en concreto e do que é necesario facer nun futuro próximo. Todos os puntos focais coincidiron en que as administracións deben de involucrarse máis nas diferentes áreas da Educación Ambiental mediante o financiamento de programas.

Durante os catro días nos que se celebrou o Congreso, os asistentes tiveron a oportunidade de escoitar ás máximas autoridades e aos maiores expertos da educación ambiental dentro dos paí-

"Os puntos focais coincidiron en que as administracións deben de involucrarse máis nas diferentes áreas da Educación Ambiental mediante o financiamento de programas"

ses lusófonos e Galiza. Angola estivo representada polo Asesor do Ministerio de Urbanismo e Ambiente, Vladimir Russo, e pola Xefa do Departamento de Educación Ambiental do Ministerio de Urbanismo e Ambiente, Joaquina Brás Caetano. Hamilton Pereira (secretario de Articulación Institucional e Cidadanía Ambiental do Ministerio de Medio Ambiente) e Marcos Sorrentino (Director de Educación Ambiental no Ministerio de Medio Ambiente) expuxeron a situación da EA no Brasil. Aidil Borges encargouse de falar da situación da EA en Cabo Verde. O Ministro dos Recursos Naturais e Ambiente de Guinea Bissau, Soares Sambú, participou no diálogo Políticas de Medio Ambiente. Mozambique estivo representado por Vilela de Sousa, Directora Nacional para a promoción ambiental do Ministerio para a Coordinación da acción Ambiental. Luis Moita, vicerreitor da Universidade Autónoma de Lisboa, falou da situación da EA en Portugal. Jorge de Carvalho falou da situación que vive San Tomé e Príncipe. Carlos Lopes Ximenes, da Dirección Nacional dos Servizos do Medio Ambiente, disertou sobre Timor Leste.

"A cidade caboverdiana de Santiago será no ano 2009 o lugar de celebración do II Congreso Internacional de Educación Ambiental dos Países Lusófonos e Galicia"

Polo Congreso, no cal Lucía Iglesia da Cunha (profesora na USC) liderou a vice-presidencia, tamén pasaron persoeiros como Xosé Manuel Beiras, presidente da Fundación Galiza Sempre, Francisco Sónora, responsable do proxecto Climántica da Consellería de Medio Ambiente da Xunta de Galiza, Susana Calvo, responsable da Unidade de Educación Ambiental do Ministerio de Medio Ambiente do Goberno de España.

ORIXES E FUTURO

Galiza foi a encargada de organizar este evento tras a proposta que fixo a delegación brasileira en abril do 2006 durante o Congreso Iberoamericano de Educación Ambiental celebrado en Joinville (Brasil). Desta forma, a comunidade galega comprometeuse a acoller un evento similar ao brasileiro pero integrando a países de fala portuguesa. Así, os referentes da Educación Ambiental en países distantes no espazo pero cunha lingua e unha cultura similar coñeceron Galiza e souberon cal é aquí o estado da Educación Ambiental.

Aidil Borges, docente e investigadora do Instituto Superior de Educación de Cabo Verde, comprometeuse a que a cidade caboverdiana de Santiago será no ano 2009 o lugar de celebración do II Congreso Internacional de Educación Ambiental dos Países Lusófonos e Galicia. Carlos Vales, director do CEIDA, Marcos Sorrentino, Director de Educación Ambiental no Ministerio de Brasil, e Emilio Fernández, Director Xeral de Desenvolvemento Sostible da Xunta de Galiza, ofreceron a Cabo Verde o apoio das institucións que representan.

* Lorena Martínez é periodista e pertence á Área de Comunicación do CEIDA

Romaría Os nosos sabores, os nosos saberes e outras actividades culturais para construír unha identidade lusófona-galega

A programación cultural comezou coa apertura dunha mostra fotográfica, *Ollando a Lusofonía*, na que nove profesionais da fotografía nos países lusófonos expuxeron 95 fotos baixo unha mesma temática: a cultura. Nesta exposición puidéronse ver instantáneas de Sebastião Salgado, Vitor Nogueira, Antonio Campos, Xacobe Meléndrez Fassbender, Xulio Villarino, Mario Jaleco, Jorge Rosmarinho, Ricardo Franca e Katia Silva. As fotografías mostráronse na biblioteca Concepción Arenal, na Facultade de Ciencias da Comunicación e na Facultade de Filosofía.

A Aula Sociocultural de Caixa Galicia de Santiago de Compostela acolleu outra exposición do 11 ata o 29 de setembro: *Ollando a Lusofonía_unha reflexión*. Präsa do fotógrafo galego Xacobe Meléndrez Fassbender.

Ademais, un día antes do comezo do Congreso, o domingo 23 de setembro, na Fundación Caixa Galicia de Santiago de Compostela proxectáronse tres documentais: Batuque-A Alma dun Pobo, Mianga Ki Óbo-Mar e Selva, e Bissau D'Isabel. As películas, producidas todas no 2005 e dunha hora de duración, serviron de ferramenta para descubrir e compartir diferentes realidades e problemáticas sociais e ambientais de Cabo Verde, Timor e Guinea Bissau.

Unha das actividades culturais más atractivas foi a romaría *Os nosos sabores, os nosos saberes* que tivo lugar na noite do luns, 24 de setembro, na Alameda de Santiago. Os participantes gozaron de alimentos típicos galegos, como o queixo e a empanada, e tamén trouxeron sabores típicos dos seus países. A música tradicional galega, o baile e os xogos populares foron outro dos atractivos da noite.

Narf Trío e Uxía Senlle encandilaron ao público cun concerto que ofreceron no Teatro Principal despois dun longo día de mesas redondas, diálogos e grupos de traballo. Tampouco faltou a música do outro lado do Atlántico representada polo grupo brasileiro Corda de Barro, que animou o Congreso naqueles momentos de descanso ou durante o café.

Finalmente, os congresistas descubriron Galiza coas visitas que se ofertaron o venres 28 de setembro: As Rías Altas e un tramo do Camiño de Santiago foron os destinos a escoller.